

УДК 330.322

Аналіз сучасних інвестиційних процесів в Україні

Козлова Інна Миколаївна,

викладач кафедри менеджменту, логістики

та економіки ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Inna.Kozlova@m.hneu.edu.ua

У сучасних умовах активізація інвестиційної діяльності, зростання обсягів інвестицій з усіх можливих джерел та їх ефективне використання є особливою передумовою економічного зростання як країни в цілому, так і окремих суб'єктів економічної діяльності.

Національний інвестиційний потенціал визначається наявністю засобів для внутрішніх валових інвестицій, що згодом матеріалізуються в новостворюваних факторах суспільного виробництва і суспільній інфраструктурі. Достатня кількість такого засобу визначає високі темпи економічного росту, забезпечує розширене відтворення, збільшення доходів і споживчого попиту, темпи приросту яких, як правило, перевищують темпи приросту чистих інвестицій.

За статистичними даними за два квартали 2019 р. підприємствами в економіку України залучено 233995,5 млн. грн. капітальних інвестицій [5], що на 13,1% більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2018р. Безумовно спостерігається позитивна тенденція.

Найвагомішу частку капітальних інвестицій (95,7 %) освоєно у матеріальні активи, з яких у машини, обладнання та інвентар і транспортні засоби – 111842,9 млн. грн. (47,8 % усіх інвестицій); у будівлі та споруди – 101934,5 млн. грн. (43,6 %); інвестиції в нематеріальні активи склали 10009,5 млн. грн. (4,3 %).

Що стосується капітальних вкладень за видами економічної діяльності, то слід відзначити, що найбільший обсяг інвестицій надходить, як і раніше, у промисловість. Так, за два квартали 2019 р. ця сума становила 94317,3 млн. грн.

(40,3 %). У січні–червні 2019р. капіталовкладення у будівництво в загальних обсягах капітальних інвестицій становили 25321,4 млн. грн. (10,8 %), у розвиток сільського, лісового та рибного господарства – 23646,6 млн. грн. (10,1%); у транспорт, складське господарство, поштову та кур'єрську діяльність – 19641,0 млн. грн. (8,4 %); в операції з нерухомим майном було вкладено 11500,6 млн. грн. (4,9 %); у державне управління й оборону, обов'язкове соціальне страхування – 12638,6 млн. грн. (5,4 %); в інформації та телекомунікації – 8748,8 млн. грн. (3,7 %).

Також важливо виявити фактори та чинники, які мали вплив на поточний стан збільшення обсягів капіталовкладень в Україні, а саме проаналізувати їх за джерелами фінансування (табл. 1).

Таблиця 1

Капітальні інвестиції за джерелами фінансування
за січень-червень 2019 р. [5]

Джерела фінансуванні	Освоєно (використано) капітальних інвестицій	
	млн. грн.	у % до загального обсягу
Усього	233995,5	100,0
коштів державного бюджету	6147,6	2,6
коштів місцевих бюджетів	14912,6	6,4
власних коштів підприємств та організацій	171640,9	73,3
кредитів банків та інших позик	17962,0	7,7
коштів іноземних інвесторів	1926,4	0,8
коштів населення на будівництво житла	15370,4	6,6
інших джерел фінансування	6035,6	2,6

Найбільшу частку капіталовкладень інвестори здійснюють за рахунок власних коштів – 73,3 % (171640,9 млн. грн). Слід відзначити, що це кошти підприємств та організацій. При цьому динаміка зміни структури джерел говорить про збільшення останніми роками цієї частки. А це, в свою чергу, фактично свідчить про закритий характер економічного відтворення і високу залежність стану інвестування в країні від прибутку підприємств та організацій.

Частка залучених та запозичених коштів, а саме кредитів банків і коштів іноземних інвесторів, становила лише 8,5 % (17962,0 і 1926,4 млн. грн відповідно).

Третім, найбільш впливовим джерелом, є кошти населення на будівництво житла – 6,6% (15370,4 млн. грн). Це свідчить про те, що домогосподарства інвестують переважно у нерухомість як високоліквідну та відносно надійну сферу економічної діяльності.

Кошти місцевих бюджетів складають 14912,6 млн. грн. капітальних інвестицій (6,4 %), а кошти державного бюджету – 6147,6 млн. грн. (2,6 %).

Обсяг коштів іноземних інвесторів не справляє суттєвого впливу на загальний стан капіталовкладень в Україні. Їхня частка становить 1926,4 млн. грн. (лише 0,8 % загального обсягу інвестицій в основний капітал).

Таким чином слід відзначити, що останнім часом спостерігається збільшення обсягів інвестування підприємствами з власних джерел внаслідок покращення їхнього фінансового стану. На фоні кризових тенденцій, коли фінансовий результат підприємств від звичайної діяльності до оподаткування досяг найбільшого негативного рівня, відбувається поступове покращення фінансового стану підприємств. Також підвищується привабливість вітчизняного акціонерного капіталу внаслідок зниження вартості українських активів. Відбувається поступове пожвавлення активності на фондовому ринку України.

Серед негативних факторів, що одержали поширення останнім часом на Україні, і які впливають на інвестиційну активність у даний час, необхідно виділити наступні фактори, що приводять до стримування інвестиційної діяльності в Україні [1-4]:

в економічній і фінансовій сферах: значний податковий прес, недостатня розвиненість і відсутність стабільності у функціонуванні кредитно-фінансової і банківської систем, наявність великого числа монопольних структур у країні, діяльність яких приводить до формування високих цін, низький рівень виконання контрольних (договірних) зобов'язань учасників інвестиційних

процесів, розпилення і недостатній контроль використання державних інвестицій, відсутність належної конкуренції, нерозвиненість тендерних торгів і конкурсів по багатьом сферам цієї діяльності;

у соціально-політичній сфері: відсутність соціально-політичної стабільності, соціально несправедливий переділ державної власності, який привів до різкого соціального розшарування населення країни по доходах і власності, низький життєвий рівень населення країни, наявність порівняно високого безробіття, наявність корупції та криміналізація суспільства в економічних сферах діяльності, розбіжність у належній мері демократичних принципів в організації управління на всіх рівнях;

у правовій сфері: відсутність належного правового забезпечення на всіх рівнях управління, часта змінюваність окремих законодавчих актів, інструктивних і нормативно-методичних документів, низький рівень виконання законодавчих актів, відсутність ефективного механізму контролю за виконанням правових актів.

у сфері інформаційних технологій: недостатній розвиток інформаційної інфраструктури, слабкий зв'язок з міжнародними інформаційними системами, низький рівень вітчизняних засобів обчислювальної техніки та телекомунікацій, недостатня підготовка кадрів, здатних працювати в сфері сучасної інформатики.

Перелік використаних джерел

1. Гавриленко Н. І. Особливості інвестиційних процесів на макро- та макрорівні [Електронний ресурс] / Н. І. Гавриленко, О. О. Череднікова. – Режим доступу до журналу: <http://economic-vistnic.stu.cn.ua/index.pl?task=arcls&id=305>.

2. Головатюк В. Галузеві аспекти привабливості інвестиційного середовища / В. Головатюк // Вісник Національного банку України. – 2001. – № 4. – С. 36-42.

3. Захарченко В. І. Динаміка інвестиційно-інноваційних процесів у нестабільному середовищі: [монографія] / В. І. Захарченко, М. О. Акулюшина.– Херсон : Олді-плюс, 2013. – 211 с.

4. Москаль І. Інвестиційний процес в Україні як визначальний чинник економічного розвитку / І. Москаль // Наука й економіка. – 2013. – № 4 (32), Т. 2. – С. 299–303.

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.